

„Fót setir eingin fyrri annan
uttan fallkomin er sjálvur.“

Snjóhvíta

Það var einaferð mitt um veturin, og kavaflykrurnar komu so mjúkar dettandi niður á jörðina. Tá sat ein drotning frammi við ein glugga og seymaði, og *gluggagrindin* var gjörð úr svörtum íbintræ. *vindeygakarmurin* Kavin lá glitrandi hvítur uttan fyrri. Tá stakk drotningin seg í fingurinn við nálini, og triggir blóðdropar duttu niður í kavan. Og av tí, at hitt reyða blóðið í hinum hvíta kavanum var so vakurt at síggja, hugsaði hon við sær sjálvari: „Gævi Guð eg hevði átt eitt barn so hvítt sum kavi, so reytt sum blóð og so svart sum træið í gluggagrindini!“

Stutt eftir hetta fekk hon eina lítla dóttur, sum var hvít sum kavi, reyð sum blóð, og hárið hevði hon svart sum íbintræ, og tí varð hon kallað Snjóhvíta. Tá ið hetta barnið var borið í heim, doyði drotningin.

Tá ið árið var umliðið, giftist kongurinn upp aftur. Henda nýggja drotningin var fríð til útsjónar; men hon var stolt og *stórlátin*, og henni dámdi ikki, at nakar skuldi bera av *hástór* henni í vakurleika. Hon átti ein merkiligan spegil; meðan hon stóð framman fyrri honum og speglaði sær í honum, spurdi hon:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdómi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?“

og tá svarar spegilin aftur:

„Tú drotning fríðast av kvinnum ert
í hesum landi og ríki.“

Nú var hon glað og væl hýrd; tí hon visti, at spegilin segði sannleikan.

Snjóhvíta vaks og treivst væl, og hon gjørdist vakrari og vakrari í hvørjum, og tá ið hon var sjeý ára gomul, var hon so fríð sum hin ljósi dagur, ja fríðari enn drotning sjálv. Tá ið hon einaferð spurdi spegil sín:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdómi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?

so svaraði spegilin aftur:

„Drotning! her manst tú fríðast vera:
men tað sigi eg tær nú,
at túsund ferðir Snjóhvíta
fríðari er enn tú.“

Tá óttaðist drotningin og gjørdist bæði gul og grøn av øvund. Frá hesari stund vendi hjartað sær í brósti hennara, hvørja ferð hon sá Snjóhvítu; so hataði hon hesa lítlu gentu. Og øvundin og stórlætið vuksu eins og illgras í hjarta hennara størri og størri, so at hon hvørki á nátt ella degi fekk rógv ella ró.

fríð

Tá rópti hon ein veiðimann til sín, og segði við hann: „Hav hetta barnið út í skógin við tær, eg vil ikki síggja tað longur fyri eygum mínum. Tú skalt drepa tað, og livur og lungu skalt tú bera heim aftur sum *jartekin*.“

sannleikaprógv

Veiðimaðurin gjørdi, sum hann var biðin, og fór út við barninum. Men tá ið hann hevði tikið knívin úr slíðrunum og ætlaði at stinga hann í hjartað á Snjóhvítu, tá fór hon at gráta og segði: „Kæri veiðimaður, gev mær lív mítt, og eg skal renna langt inn í skógin og aldri koma heim aftur.“

Av tí, at hon var so frálíka vøkur, *várkunnaði* veiðimaðurin henni og segði: „Far so burtur, neyðar barn! Villini djór eta teg brátt,“ hugsaði hann, men tó var tað honum,

náðaði

sum hevði ein steinur verið tikið av hjarta hansara, nú hann ikki hevði tikið lívið av henni.

Í sama viðfangi kom eitt ungt villini svín rennandi har; tað drap hann og tók úr tí livur og lungu, sum hann so bar heim til drotningina sum jartekin. Kokkurin mátti kóka tey í salti, og hin ónda kvinnan át tey og helt, at hon hevði etið livur og lungu úr Snjóhvítu.

Nú var Snjóhvíta rættiliga einsamøll í hinum stóra skóginum, og hon var so bangin, nú hon sá øll bløðini rørast á trøunum, at hon ikki visti, hvussu hon skuldi bera seg at. So tók hon til at renna, og hon rann so, at hon hvørki gav gætur steinum, sum lógu fyri fótum hennara, ella teimum hvøssu notunum, sum vuku fram við vegnum, ella villini djórunum, sum lupu í ymsar ættir eisini dygst fram við henni, men tey gjørdu henni einki kortini.

Hon rann so leingi, sum hon var ment at flyta fótturnar, til tess tað leið út í móti kvøldi. Tá kom hon til eina lítla smáttu, og hon fór inn at hvíla seg. Inni í smáttuni var alt smátt, men so fitt og reint, at tú trýrt tí ikki. Har stóð eitt lítið borð við hvítum dúki á, og har var borðreitt við sjei smáum borðiskum, og við hvønn borðisk lógu sjei smáir *spøinir*, og har aftur at sjei smáir knívar og gaflar og sjei smá steyp. Yviri við bróstið stóðu sjei smáar seingir, hvør undir liðini á aðrari, og snjóhvít løk lógu breidd út yvir tær. *skeiðir*

Snjóhvíta, sum var bæði svong og tyrst, setti seg til borðs, og úr hvørjum lítlum borðiski át hon eitt lítið sindur av breyði og urtum, og úr hvørjum lítlum steypi drakk hon nakrar dropar av víni; tí hon vildi ikki taka alt frá einum einsamøllum. Síðani legði hon seg, móð sum hon var, í eina lítla song; men eingin hóskaði; ein var ov long, ønnur var ov stutt, og ikki bar til fyrr enn hon kom til hina sjeindu, sum var hóskandi bæði til longdar og breiddar, og hana legði hon seg í, signaði seg og las faðirvár og sovnaði.

Tá ið dagsett var, komu teir heim, sum smáttuna áttu. Teir vóru sjei dvørgar, sum um dagarnar gróvu og høgdu málum út úr fjøllunum. Teir *kveiktu* sjei smáu *kerti* síni, og tá nú var ljóst inni í smáttuni, sóu teir, at onkur hevði verið inni har; tí alt stóð ikki nú í sama lagi, sum tá teir fóru út um morgunin. Tá segði hin fyrsti: „Hvør hevur sitið í lítla stóli mínum?“ Annar: „Hvør hevur etið av lítla borðiski *tendraðu kertuljós*

mínum?“ Hin triði: „Hvør hevur tikið burtur av lítla breyði mínum?“ Hin fjórði: „Hvør hevur etið av smáu urtum mínum?“ Hin fimti: „Hvør hevur prikað við lítla gaffli mínum?“ Hin sætti: „Hvør hevur skorið við lítla knívi mínum?“ Hin sjeynði: „Hvør hevur drukkið úr lítla steypi mínum?“ Hin fyrsti leit seg aftur um øksl og sá, at í song sínari var ein lítil lægd. Tá segði hann: „Hvør hevur stigið upp í lítlu song mína?“ Hinir komu leypandi og søgdu: „Í mínari song hevur eisini onkur ligið.“ Men tá hin sjeynði hugdi upp í sína song, sá hann Snjóhvíta liggja har og sova. Hann bað hinar koma at, og allir róptu teir av undran, tá teir sóu hana, og teir lýstu at henni við kertunum. „O, tú mín Guð, o, tú mín Guð!“ róptu teir, „sum hetta barnið er vakurt!“ og teir vóru so ógvuliga glaðir, at teir vildu ikki vakja hana, men heldur lata hana sova í friði í songini. Hin sjeynði dvørgurin svav hjá feløgum sínum, eina *klokkustund* hjá *tíma* hvørjum, og so var náttin at enda.

Tá ið morgunin kom, vaknaði Snjóhvíta, og tá ið hon sá dvørgarnar, kom ræðsla á hana. Men teir vóru góðir við hana og spurdu: „Hvussu eitur tú?“ „Eg eiti Snjóhvíta,“ svaraði hon. „Hvussu ert tú komin inn í smáttu okkara?“ spurdu dvørgarnir uppáftur. Tá *taldi* hon teimum, at stjúkmóðir hennara hevði ætlað at lata drepa hana, men at veiðimaðurin læt hana hava lívið, og síðani hevði hon runnið allan dagin, til tess hon at endanum fann smáttu teirra. *fortaldi*

Dvørgarnir spurdu hana: „Vilt tú hava okkum húsið í standi, *ambaeta* okkum matin, gera songirnar upp, vaska, *gera* seyma og binda, og vilt tú gera alt væl og virðiliga, so kanst tú vera hjá okkum, og tær skal einki *skorta*.“ „Ja,“ segði *vanta í* Snjóhvíta, „hjartaliga gjarna,“ og so varð hon hjá teimum.

Hon hevði alt í góðum standi har í smáttuni; um morgnarnar fóru dvørgarnir út í fjøllini at leita eftir málmi og gulli, um kvøldarnar komu teir aftur, og tá mátti maturin vera liðugur til teirra. Um dagin var Snjóhvíta einsamøll, og hinir góðu dvørgarnir *varaðu hana við* og søgdu: „Ansa *ávaraðu hana* tær fyri stjúkmóður tínari, tí brátt verður hon vís í, at tú ert her; lat ongan sleppa inn!“

Tá ið drotningin trúði seg at hava etið lungu og livur Snjóhvítu, hugsaði hon ikki annað, enn at hon var hin

fyrsta og fremsta og alravakrasta. Hon fór fram fyri spegilin og segði:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdomi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?

Men tá svaraði spegilin aftur:

„Drotning! her manst tú fríðast vera;
men tað sigi eg tær nú,
at frammi undir fjøllum
í dvørgahøllum –
túsund ferðir Snjóhvíta
fríðari er enn tú.“

Tá óttaðist hon; tí hon visti, at spegilin segði aldri ósatt, og nú rakti hon við, at veiðimaðurin hevði logið fyri henni, og at Snjóhvíta enn var á lívi. Og upp aftur grundaði og grundaði hon upp á, hvussu hon skuldi fáa hana av døgum. Tí so leingi, sum hon ikki var hin vakrasta í øllum ríkinum, gav øvundsjúkan henni hvørki frið ella grið.

Jú, so fann hon upp á ráð. Hon litaði seg í andlitinum og læt seg í onnur klæði, so at hon kom at líkjast einari gamlari sølukonu og var rættiliga ikki til at kenna aftur. So búgvín gekk hon yvir um hini sjei fjøllini til hinar sjei dvørgarnar, pikkaði upp á hurðina og rópti: „Vakrar vørur her at fáa!“ Snjóhvíta kagaði út gjøgnum gluggan og rópti: „Góðan dag, kæra kona. Hvat hava tygum at selja?“ „Góðar vørur, vakrar vørur,“ svaraði hon, „belti í øllum litum,“ og hon vísti fram eitt, sum var gjørt úr silki við mongum litum. „Hesari góðu konuni kann eg lova inn,“ hugsaði Snjóhvíta, tók stongilin frá hurðini, læt so upp og keypti sær eitt vakurt belt. „Barn,“ segði hin gamla, „sum tú ert vorðin! kom, eg skal spennja beltið um teg til lítar!“ Snjóhvíta grunaði onki ilt og læt beltið verða spent um seg. Men hin gamla spenti skjótt og spenti fast, so at Snjóhvíta misti ondina og datt á gólvið sum deyð. „Nú hevur tú verið hin vakrasta!“ segði hon, og leyp út.

væl og virðiliga

Um kvöldið komu hinir sjeý dvørgarnir heim aftur í smáttuna. Men sum teir vóru kløkkir, tá teir sóu teirra elskuligu Snjóhvítu liggja, har sum var hon deyð; tí hon rørði hvørki hond ella fót. Teir reistu hana upp, og tá teir sóu, at beltið var ov fast spent, skóru teir tað burtur av henni; tá fór hon at anda eitt sindur, og smátt og smátt kom lívið aftur í hana. Tá ið dvørgarnir finga at vita, hvat ið hent var, søgdu teir: „Hin gamla sølukonan var onginuttan hin ónda drotningin sjálv; varða teg og lova ongari menniskju inn her, tá ið vit ikki eru hjá tær.“

Men tá hin ónda drotningin var heim aftur komin, fór hon til spegilin og segði:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdómi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?

Tá svaraði spegilin sum fyrr:

„Drotning! her manst tú fríðast vera;
men tað sigi eg tær nú,
at frammi undir fjøllum
í dvørgahøllum –
túsund ferðir Snjóhvíta
fríðari er enn tú.“

Tá hon hetta hoyrði, setti at hjartanum á henni, so kløkk var hon; tí hon sá væl, at lív var komið aftur í Snjóhvítu.

„Nú skal eg finna uppá okkurt, sum skal gera enda á tær,“ segði hon. *Rom* var hon í gandi, og so gandaði hon sær ein eiturkamb. So klæddi hon seg um, so at hon var lík einari aðrari gamlari konu. So búgvín gekk hon yvir um hini sjeý fjøllini til hinar sjeý dvørgarnar, pikkaði upp á hurðina og rópti: „Góðar vørur her at fáa!“ Snjóhvíta hugdi út og segði: „Gakk bert longur; eg tori ikki at lova nøkrum inn.“ „Tú skalt kortini sleppa at síggja, hvat eg havi,“ segði hin gamla; hon tók so eiturkambin fram, og helt hann upp í loft. Tá dámdi Snjóhvíta hann so væl, at hon fekk hug at eiga hann, og læt hurðina upp. Tá tær vóru komnar ásamt

sterk

um prísinn segði hin gamla: „Nú skal eg einaferð greiða tær til gagns.“ Neyðar Snjóhvíta hugsaði um onki og lét hina gomlu gera sum hon vildi. Men neyvan hevði hon sett kambin í hárið, so kendist *eitursmagnið*, og gentan misti vit og skil og fall sum deyð til jarðar. Tá segði hin ónda konan: „Nú er tað liðugt við tær,“ og hon fór burtur haðani.

til lítar

eitursmegin

Tað visti tó so væl við, at tað var liðið langt út á kvøldið, so at hinir sjei smáu dvørgarnir brátt komu heim. Tá ið teir sóu Snjóhvítu liggja sum deyða á jørðini, fingur teir upp aftur illgruna til stjúkmóðurina. Teir leitaðu og funnu eiturkambin, og neyvan høvdu teir tikið hann úr hári hennara, fyrr enn hon fór at kvaklast við aftur. Brátt var hon røsk aftur, og hon segði teimum tá alt, ið tilborist hevði. Einaferð enn varaðu teir hana við, at hon mátti ansa væl eftir sær og ikki lata hurðina upp fyri nøkrum.

Heima á borg sínari fór drotningin fram fyri spegilin og segði:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdómi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?“

Tá svaraði hann sum áður:

„Drotning! her manst tú fríðast vera;
men tað sigi eg tær nú,
at frammi undir fjøllum
í dvørgahøllum –
túsund ferðir Snjóhvíta
fríðari er enn tú.“

Nú hon hoyrði spegilin tala so, fór hon at skelva og nøtra av illsinni. „Snjóhvíta skal doyggja,“ ýldi hon, „um tað so verður mín egin *bani*.“

deyði

So fór hon inn í eina dulda stovu, sum ongin visti um, og sum ongin kom at. Har gjørði hon eitt eitrað súdepli. Uttan á var tað vakurt at síggja; hvítt við reyðum bletti, og øll, sum sóu tað, fingur hug á tí; men tann, sum át bita av tí, hann mátti doyggja. Tá ið súdeplið var liðugt, litaði hon seg

í andlitinum og læt seg í onnur klæði, so hon kom at líkjast einari bóndakonu, og so búgvín gekk hon yvir um hini sjeý fjøllini til hinar sjeý dvørgarnar.

Hon kom at durum og pikkaði uppá. Snjóhvíta rætti høvdið út í gjøgnum gluggan og segði: „Ongum tori eg at lova inn; hinir sjeý dvørgarnir hava noktað mær tað.“ „Líka leggi eg lag í,“ svaraði bóndakonan, „men súreplum mínum vil eg fegin sleppa frá. Hygg, eitt skal eg geva tær.“ „Nei,“ segði Snjóhvíta, „eg tori ikki at taka við tí.“ „Óttast tú fyri eitri?“ spurdi hin gamla, „sært tú? eg skal skera tað í helvt; hin reyða helmingin skalt tú eiga, hin hvíta skal eg sjálf eta.“ Men súreplið var so snildiliga gjørt, at bert hin reyði helmingurin var eittraður.

Snjóhvíta fekk hug á hesum vakra súrepli, og tá ið hon sá, at bóndakonan át av tí, so var hon ikki ment longur at halda ímóti; hon rætti hondina útum og tók hin eittraða helmingin. Valla hevði hon tikið bitan í munnin, so fall hon deyð til jarðar niður. Tá hugdi drotningin at henni við ræðuligum *eygnaskotum* og segði: „Hvít sum snjó, reyð sum *eygnakøstum* blóð, svørt sum íbintræ! Hesa ferðina verða dvørgarnir ikki førir fyri at vakja teg upp aftur!“ Tá ið hon var heim komin og spurdi spegilin:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdómi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?

so svaraði hann endiliga:

„Tú drotning fríðast av kvinnum ert
í hesum landi og ríki.“

Tá hevði hennara øvundsjúka hjarta rógv, so væl sum eitt ónt og øvundsjúkt hjarta kann hava rógv.

Hinir smáu dvørgarnir komu heim aftur í smáttuna um kvøldið, og tá funnu teir Snjóhvítu liggjandi á gólvinum; ondin var burtur, hon var deyð. Teir lyftu hana upp, leitaðu um teir ikki kundu finna okkurt *eiturkynt*, loystu um hana, kembdu hár hennara og *tvógu* henni við vatni og víni; men *við eitri í vaskaðu*

har batti alt onki; hon var deyð og varð verandi deyð, henda kæra genta. Teir settu hana undir børu, og allir sjeu settu seg hjá og syrgdu og grótu í tríggjar langar dagar.

So ætlaðu teir at bera hana til gravar; men hon var so frísk at líta at sum ein livandi menniskja, og kinnar hennara vóru enn líka reyðar og vakrar. Tá søgdu teir: „Vit kunnu ikki grava hana niður í døkka mold,“ og lótu so gera kistu úr glasi, at ein kundi síggja gjøgnum hana allar vegir, og har í lögdu teir Snjóhvítu og skrivaðu við gyltum bókstøvum navn hennara á kistuna og at hon var kongsdóttir. Síðani settu teir kistuna upp á fjallið, og ein teirra var altíð har hjá til at vaka uppi yvir henni. Og djórini komu eisini at syrgja Snjóhvítu; fyrst ein u gla, so ein ravnur, og síðst ein lítil dúgva.

Nú lá Snjóhvíta langa, langa tíð í kistuni, men fúnaði ikki, var heldur til útsjóndar sum tá hon svav; tí hon var enn hvít sum snjó, so reyð sum blóð og so svarthærd sum íbintræ.

So hendi tað, at ein kongssonur reið út í skógin og kom til dvørgasmáttuna fyri at vera har um náttina. Hann sá uppi á fjallinum kistuna og hina vøkru Snjóhvítu inni í henni, og hann las tað, sum stóð skrivað við gyltum bókstøvum. Tá segði hann við dvørgarnar: „Latið meg fáa kistuna; eg skal geva tykkum aftur fyri, hvat tit vilja hava.“ Men dvørgarnir svaraðu: „Vit lata hana ikki fyri alt gullið í verøldini.“ Tá segði hann: „So gevið mær hana, tí eg kann ikki liva uttan at síggja Snjóhvítu, eg skal halda hana í æru sum *unnustu* mína.“ Meðan hann talaði, blotnaðu hjørtu dvørganna, og teimum tókti synd í honum, og teir góvu honum kistuna.

Kongssonurin læt nú tænastumenn sínar bera hana burtur haðani. Á vegnum fóru teir á einum staði *stumblandi* snávandi yvir eitt óslætt lendi, og av tí, at kistan skakaðist, stakk hin eitraði súreplisbitin, sum Snjóhvíta hevði bitið burtur av, úr munni hennara, og brátt læt hon eyguni upp, lyfti lokið av kistuni, setti seg upp undir seg og var livandi aftur. „O, Guð, hvar eri eg?“ Kongssonurin var so glaður so glaður, og segði: „Tú ert hjá mær,“ segði hann og taldi henni, hvussu alt var tilborið. „Eg eri betri við teg enn alt í verøldini, kom við mær heim í borgina hjá faðir mínum, tú

skalt vera kona mín.“ Og Snjóhvíta gjørdist góð við hann og fór heim við honum, og har varð gjørt til brúdleyps, sum skuldi vera bæði stórt og *dýrdarmikið*.

stásiligt

Eisini hin ónda og gudleysa stjúkmóðir Snjóhvítu varð boðin í brúdleypið. Tá hon var liðug at gera seg til og var uppskrýdd sum best, fór hon fram fyri spegilin og segði:

„Mín lítli spegil á bróstinum uppi,
í vísdómi finst ei tín líki.
Sig mær: Hvør er fríðast av kvinnum
í hesum landi og ríki?

Og spegilin svaraði:

„Drotning! her manst tú fríðast vera;
men tað sigi eg tær nú,
at túsund ferðir drotningin unga
fríðari er enn tú.“

Tá svór hin ónda drotningin ein *bikandi eið*, og hon gjørdist so bangin so bangin, at hon ikki visti sær veg úr vanda. Í fyrstuni ætlaði hon ikki at fara í brúdleypið; men hon fekk hvørki frið ella grið, hon mátti fara at síggja hina ungu drotningina. Og tá hon kom inn í høll kongsins, kendi hon Snjóhvítu aftur, og av angist og ótta stóð hon har stívt, so hon ikki slapp av fetinum. *dýran eið*

Brátt vóru einar jarntuflur settar út á ein koleld, og tá tær gløddu væl, vóru tær við jarntongum settar fram fyri hana. Tá mátti hon fara í hesar gløðandi tuflurnar og dansa í teimum, til tess hon fall deyð til jarðar.

Símun av Skarði føroyskaði.